II

(Acte adoptate în temeiul Tratatelor CE/Euratom a căror publicare nu este obligatorie)

DECIZII

COMISIE

DECIZIA COMISIEI

din 21 februarie 2007

privind ajutorul de stat C 36/2004 (ex N 220/2004) – Portugalia – Ajutor pentru investiție străină directă acordat CORDEX, Companhia Industrial Têxtil S.A.

[notificată cu numărul C(2007) 474]

(Numai versiunea în limba portugheză este autentică)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2007/414/CE)

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special primul paragraf din articolul 88 alineatul (2),

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu dispozițiile menționate [1] și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

I. PROCEDURA

(1) Prin scrisoarea din 5 mai 2004 (înregistrată ca fiind primită la data de 19 mai), Portugalia a notificat Comisiei intenția sa de a furniza ajutor CORDEX, Companhia Industrial Têxtil S.A. (denumită în continuare „CORDEX") pentru a sprijini finanțarea unei investiții de către întreprindere în Brazilia. La cererea Comisiei, Portugalia a furnizat informații suplimentare prin scrisorile din 31 august 2004 (înregistrată ca fiind primită la data de 6 septembrie) și, respectiv, din 13 septembrie 2004 (înregistrată ca fiind primită la data de 16 septembrie).

(2) Prin scrisoarea din 19 noiembrie 2004, Comisia a informat Portugalia că a hotărât să inițieze procedura stabilită la articolul 88 alienatul (2) din Tratatul CE în ceea ce privește ajutorul.

(3) Prin scrisoarea din 7 ianuarie 2005 (înregistrată ca fiind primită la data de 11 ianuarie), autoritățile portugheze și-au prezentat observațiile în contextul procedurii menționate mai sus.

(4) Decizia Comisiei de a iniția procedura a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* [2]. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile.

(5) Comisia a primit observații de la părțile interesate. Aceasta le-a înaintat Portugaliei, căreia i s-a oferit ocazia de a reacționa; observațiile sale au fost primite prin scrisoarea din 20 mai 2005 (înregistrată ca fiind primită la data de 25 mai).

(6) Comisia a solicitat informații suplimentare din partea Portugaliei prin scrisoarea din 26 septembrie 2005, căreia Portugalia i-a răspuns prin scrisoarea din 9 noiembrie 2005 (înregistrată ca fiind primită la data de 10 noiembrie). Autoritățile portugheze au furnizat informațiile suplimentare finale prin scrisoarea din 22 decembrie 2005 (înregistrată ca fiind primită la data de 23 decembrie).

[1] JO C 35, 10.2.2005, p. 2.

[2] A se vedea nota de subsol nr. 1.

II. DESCRIEREA DETALIATĂ A AJUTORULUI

Beneficiarul

(7) CORDEX este producător de frânghie cu sediul în Ovar, regiune ce intră sub incidența articolului 87 alineatul (3) litera (a) din tratat. CORDEX a fost înființată în 1969 și este specializată în producerea de frânghie din fibre sintetice (polipropilenă și polietilenă), precum și de sfoară și fir și de alte produse pe bază de sisal. La data la care a fost notificat ajutorul, CORDEX avea 259 de angajați. Cifra de afaceri a CORDEX în anul respectiv (2004) era de aproximativ 25 milioane euro. CORDEX este afiliată la alte două întreprinderi cu sediul în aceeași regiune: FLEX 2000, înființată în 2001, și CORDENET, înființată în 2003. Împreună, cele trei întreprinderi au 415 de angajați ([3]).

Proiectul

(8) Proiectul constă în înființarea unei noi întreprinderi în Brazilia – *Cordebras Lda.* – care va fi angajată exclusiv în producerea de fire, cu utilizare în principal în agricultură. Cu această investiție, CORDEX se așteaptă să accelereze producția sa de produse pe bază de sisal și să profite de costurile reduse, precum și de materia primă și forța de muncă disponibile în Brazilia. Această țară este considerată producătorul principal de materie primă la nivel mondial (produse pe bază de sisal), iar costurile cu forța de muncă se situează la aproximativ 1/3 din cele existente în Portugalia.

(9) Cu acest proiect, CORDEX plănuiește, de asemenea, să câștige teren pe noi piețe, în special în Statele Unite, Canada și țările Mercosur. În plus, unele dintre produsele pe bază de sisal produse în Brazilia vor fi importate în Portugalia fie ca produse finite, fie ca produse semifinite ([4]). În cazul din urmă, produsul va fi supus prelucrării pe bază de ulei, precum și rebobinării și ambalării înainte de a fi vândut pe piață.

(10) Costurile eligibile ale acestei investiții se ridică la 2 678 630 euro, echivalentul capitalului nominal al noii întreprinderi, *Cordebrás Lda.* Proiectul a fost finalizat în 2002 și acum este funcțional.

Ajutorul

(11) CORDEX a solicitat ajutorul acordat de autoritățile portugheze în conformitate cu sistemul portughez care are drept obiectiv promovarea caracterului internațional al întreprinderilor portugheze ([5]). În conformitate cu sistemul menționat, ajutorul pentru întreprinderile mari trebuie notificat Comisiei. Deși CORDEX a solicitat ajutorul în 2000 înainte de a iniția proiectul, întârzierile interne au făcut ca Portugalia să notifice ajutorul Comisiei abia în ianuarie 2004.

(12) Măsura notificată constă într-un stimulent fiscal pentru impozit în valoare de 401 795 euro, reprezentând 15 % din costurile eligibile pentru investiție.

III. MOTIVE PENTRU INIȚIEREA PROCEDURII

(13) Comisia, în decizia sa de inițiere a procedurii în acest caz, a afirmat că va examina măsura în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din tratat pentru a hotărî dacă ajutorul va facilita dezvoltarea unei activități economice fără a afecta în mod nefavorabil condițiile de comercializare într-o măsură care să contravină interesului comun.

(14) De asemenea, Comisia a luat în considerare următoarele criterii, care s-au aplicat în cazurile anterioare de ajutor pentru întreprinderile mari în scopul finanțării proiectelor de investiție străină directă ([6]): dacă ajutorul conține elemente disimulate de ajutor la export; orice consecințe asupra ocupării forței de muncă în țara de origine și în țara gazdă; riscul delocalizării; impactul măsurii asupra regiunii în care are sediul beneficiarul ajutorului; necesitatea ajutorului, inclusiv intensitatea prevăzută pentru ajutor, având în vedere caracterul internațional al concurenței în industria UE și/sau în vederea riscurilor asociate cu proiectele de investiție în anumite țări terțe.

(15) Concluzia Comisiei în acest sens a fost că ajutorul s-a acordat pentru investiția productivă inițială și nu a inclus elemente disimulate pentru export. De asemenea, acesta nu conducea la delocalizarea posturilor din Portugalia în Brazilia, atât timp cât CORDEX intenționa să păstreze nivelul de ocupare al forței de muncă în Portugalia. Faptul că noua întreprindere din Brazilia a fost echipată cu noi instalații de producție și că ocuparea forței de muncă a fost recrutată la nivel local a limitat ulterior riscul delocalizării.

(16) De asemenea, Comisia a luat notă de argumentele autorităților portugheze referitor la faptul că aceasta este prima experiență de internaționalizare a CORDEX, care nu cunoaște piața braziliană, și că investiția pe o piață necunoscută poate să conducă la riscuri ridicate. Se poate presupune în mod rezonabil că un eșec al proiectului ar avea un impact financiar semnificativ asupra întreprinderii, având în vedere costurile investiției, care s-ar ridica la aproximativ 12 % din cifra de afaceri a acesteia. În plus, întreprinderea a solicitat ajutorul de stat înainte de a iniția proiectul, iar acest lucru pare să indice că măsura îndeplinește „criteriile de stimulare”, astfel cum prevede procedura normală din Orientările privind ajutorul național regional ([7]).

([3]) Cifre pentru 2005.

([4]) Portugalia a explicat că firele produse în Brazilia pot fi folosite fie ca produse finite, fie semifinite pentru prelucrare ulterioară în alte produse, precum covoare sau obiecte decorative, ori în sectorul tradițional de ambalare.

([5]) N 96/99 (JO C 375, 24.12.1999, p. 4).

([6]) A se vedea cauza C 77/97, Austrian LiftGmbH – Doppelmayr, Austria (JO L 142, 5.6.1999, p. 32) și cauza C 47/02, Vila Galé-Cintra (JO L 61, 27.2.2004, p. 76).

([7]) A se vedea punctul 4.2 din orientările în vigoare la data la care a fost notificată măsura: „cererea pentru ajutor trebuie depusă înainte de a începe lucrul la proiecte”, JO C 74, 10.3.1998, p. 13.

(17) Cu toate acestea, Comisia și-a exprimat îndoielile în ceea ce privește impactul ajutorului asupra nivelului general al concurenței în industria comunitară respectivă. Aceasta a observat că anumite produse din Brazilia ar putea să intre în concurență cu produse de pe piața comunitară și că nu deținea informații cu privire la mărimea relativă a beneficiarului sau a pieței. De asemenea, Comisia nu deținea informații cu privire la impactul măsurii în regiunea în care are sediul CORDEX. Prin urmare, aceasta nu putea concluziona, în stadiul respectiv, că ajutorul era în conformitate cu excepția prevăzută la articolul 87 alineatul (3) litera (c) din tratat.

Observații ale părților interesate

(18) Întreprinderea franceză, BIHR, a pretins că investiția CORDEX în Brazilia a fost efectuată după cea a altor producători portughezi și că aceste întreprinderi, împreună cu alți concurenți americani și brazilieni, amenințau producția de sisal a BIHR în Europa. De asemenea, aceasta și-a manifestat îngrijorarea cu privire la faptul că ajutorul ar întări poziția CORDEX în sectorul de fibre sintetice.

(19) Aceleași îngrijorări au fost exprimate și de Saint Germaine, alt producător francez, care pretinde că este producător de produse sintetice în Europa și că a transferat activitățile pe care le avea în domeniul sisalului în Brazilia. Saint Germaine a afirmat că întreprinderile portugheze au avut avantaje atunci când au investit în Brazilia deoarece acestea puteau ulterior să importe produsul în Europa plătind taxe vamale reduse.

(20) O altă întreprindere care a dorit să rămână anonimă a făcut observații similare în ceea ce privește avantajul concurențial pe care ajutorul l-ar conferi CORDEX în sectorul producției de frânghie.

Observații din partea Portugaliei

(21) Portugalia a observat că investiția în Brazilia face parte dintr-o strategie dezvoltată de CORDEX pentru menținerea unei sfere largi de activități în Portugalia, menținând în același timp nivelurile actuale ale ocupării forței de muncă. CORDEX va continua să fabrice produse pe bază de sisal în Portugalia cu materie primă importată din Brazilia, în timp ce va importa de la *Cordebras Lda*. fie produse finite, fie semifinite, pe care le va prelucra în produse pe bază de sisal cu valoare adăugată mai mare. Aceste activități includ și adaptarea ambalării firelor importate la cererea clientelei (de exemplu, în ceea ce privește dimensiunea și etichetarea) și astfel va contribui la ocuparea forței de muncă în industria ambalării în regiunea în care are sediul CORDEX.

(22) Ca urmare a investiției în Brazilia, CORDEX a înființat două întreprinderi noi în Ovar (FLEX și CORDENET), care fabrică produse pe bază de material spongios și, respectiv, plase. Acest lucru a condus la anumite schimburi de personal între întreprinderile menționate și la o ușoară creștere a nivelurilor generale ale ocupării forței de muncă ale celor trei întreprinderi din Ovar: de la 358 angajați în 2000 la 415 în 2005. Întreprinderea braziliană recent înființată, *Cordebras Lda*., are aproximativ 145 angajați.

(23) Conform autorităților portugheze, strategia de diversificare a CORDEX, inclusiv investiția în Brazilia, este astfel favorabilă menținerii ocupării forței de muncă într-o regiune (Ovar) care înregistrează deja de niveluri de șomaj mult peste media națională. De asemenea, aceasta contribuie la crearea de locuri de muncă în statul Bahia (Brazilia), unde are sediul *Cordebras Lda*.

(24) În ceea ce privește observațiile făcute de părțile interesate, autoritățile portugheze au observat că întreprinderea CORDEX este supusă acelorași condiții și acelorași taxe de import ca oricare alt producător al UE, atunci când importă produse pe bază de sisal din Brazilia, și că este puțin probabil ca ajutorul cu o valoare redusă pe care plănuiește să îl acorde CORDEX să aibă un impact semnificativ asupra pieței comunitare. Din punctul de vedere al autorităților portugheze, investiția realizată de CORDEX în Brazilia a fost necesară pentru a contracara consecințele de creștere a exporturilor din țări cu avantaje sub formă de costuri reduse (țări din Africa și Brazilia) ([8]).

(25) În cele din urmă, Portugalia a afirmat că avansarea investiției fără finanțare publică nu poate fi imputată întreprinderii, care a realizat această investiție cu împrumuturi bancare și cu capital propriu sperând să obțină ajutor de stat, pentru care a aplicat în conformitate cu sistemul național relevant ([9]).

IV. EVALUARE

Prezența ajutorului în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE

(26) În conformitate cu articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE, orice ajutor acordat de către un stat membru sau prin intermediul resurselor de stat în orice formă care denaturează sau amenință să distorsioneze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau prin producerea de anumite bunuri este incompatibil cu piața comună, în măsura în care afectează schimbul între statele membre.

În decizia sa de inițiere a procedurii în acest caz, Comisia a concluzionat că măsura de ajutor a intrat sub incidența articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE din următoarele motive:

([8]) Potrivit autorităților portugheze, vânzările de sisal portughez în UE au scăzut cu 12,3 % între 1999 și 2004, în principal datorită creșterii importurilor.

([9]) A se vedea nota de subsol nr. 5.

— Asigurând asistență pentru crearea unei noi unități de producție în contextul inițiativei de internaționalizare a întreprinderii portugheze în Brazilia, măsura notificată favorizează o anumită întreprindere sau producția de anumite bunuri. Comisia consideră că ajutorul acordat întreprinderilor în Uniunea Europeană pentru sprijinirea investiției străine directe este comparabil cu ajutorul pentru întreprinderile care exportă aproape întreaga producție în afara Comunității. În astfel de cazuri, dată fiind interdependența dintre piețele pe care operează întreprinderile comunitare, este posibil ca ajutorul să poată denatura concurența în cadrul Comunității ([10]).

— Portugalia a afirmat că prin investiție se intenționează și favorizarea activităților desfășurate de beneficiar în Portugalia (precum și în țara în care investiția este realizată) și, prin urmare, este posibil ca aceasta să afecteze schimburile intracomunitare.

— Ajutorul este finanțat prin resursele de stat.

— Aceste concluzii nu au fost contestate de către Portugalia și sunt confirmate prin prezenta decizie.

Compatibilitatea ajutorului cu Tratatul CE

(27) Având în vedere faptul că ajutorul ar putea să nu fie compatibil în conformitate cu oricare dintre cadrele și orientările existente, Comisia a precizat că va evalua dacă ajutorul ar putea fi compatibil cu Tratatul CE pe baza excepției prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (c) din tratat, care permite ca ajutorul să faciliteze dezvoltarea unei activități economice în cazul în care nu afectează în mod nefavorabil condițiile de comercializare într-o măsură contrară interesului comun. Prin urmare, Comisia trebuie să evalueze dacă ajutorul va contribui la dezvoltarea producției de sisal și/sau a altor activități economice în Uniunea Europeană fără să afecteze în mod nefavorabil condițiile de comercializare dintre statele membre.

(28) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia a observat și faptul că va lua în considerare anumite criterii pe care le-a folosit în cazuri anterioare de ajutor pentru întreprinderi mari în ceea ce privește proiectele de investiție străină directă (a se vedea considerentul 14) desemnate să stabilească un echilibru între beneficiile ajutorului în sensul contribuirii la concurența internațională a industriei comunitare respective (de exemplu, dacă ajutorul este necesar, având în vedere riscurile implicate de proiectul în țara terță) și consecințele negative posibile ale acestuia pe piața comunitară.

(29) Din acest punct de vedere, Comisia avea îndoieli în ceea ce privește impactul măsurii asupra pieței comune și a concurenței generale a industriei comunitare respective; de asemenea, aceasta nu a avut informații cu privire la importanța beneficiarului față de concurenții UE sau la impactul măsurii în regiunea în care are sediul CORDEX (a se vedea alineatul considerentul 17).

Necesitatea ajutorului

(30) Legislația privind ajutorul de stat stabilește ca principiu general că, pentru ca ajutorul să fie compatibil cu piața comună, trebuie demonstrat că acesta conduce la o activitate suplimentară desfășurată de către beneficiar care nu ar putea fi realizată fără ajutor. În caz contrar, ajutorul creează pur și simplu o denaturare fără să o contrabalanseze printr-un efect pozitiv. Comisia a observat că, deoarece întreprinderea a solicitat ajutorul înainte de a iniția proiectul, acest lucru pare să indice că măsura îndeplinește „criteriile de stimulare", astfel cum prevede procedura normală din Orientările privind ajutorul național regional ([11]). Totuși, acest lucru nu dovedește pe deplin că ajutorul a fost într-adevăr necesar din punct de vedere al concurenței internaționale a industriei comunitare și/sau al riscurilor implicate pentru proiectele de investiție în anumite țări terțe.

(31) Comisia, în decizia sa din 19 noiembrie 2004, a luat notă de argumentul autorităților portugheze referitor la faptul că, pentru CORDEX, o investiție în Brazilia poate implica riscuri mai mari decât o investiție în Uniunea Europeană datorită imprevizibilității monedei braziliene, în special datorită faptului că aceasta este prima experiență de internaționalizare a CORDEX, iar întreprinderea nu avea experiență pe piața braziliană ([12]).

(32) Cu toate acestea, informațiile prezentate Comisiei ca urmare a inițierii procedurii indică faptul că alți producători, care sunt concurenți ai CORDEX, au investit în Brazilia (în pofida imprevizibilității aparente a monedei braziliene). În special, Quintas & Quintas S.A., întreprindere portugheză concurentă a CORDEX, a înființat, în conformitate cu informațiile furnizate de autoritățile portugheze, o unitate de producție în Brazilia (Brascorda) fără să solicite ajutor din partea autorităților portugheze. Astfel, nu există nicio dovadă cu privire la vreo deficiență la nivel general prezentată de piață, asociată cu acest tip de proiect, care ar împiedica întreprinderea CORDEX sau concurenții săi să investească în Brazilia fără ajutor de stat.

(33) Cu toate că aceasta a fost prima experiență de internaționalizare a CORDEX, autoritățile portugheze nu au putut să demonstreze vreo dificultate specială întâmpinată de CORDEX în realizarea investiției respective. De exemplu, în pofida mărimii relativ mici a CORDEX din punctul de vedere al cifrei de afaceri (sub pragul IMM), autoritățile portugheze nu au indicat nicio deficiență în ceea ce privește posibilitatea CORDEX de a obține finanțare din partea băncilor comerciale; dimpotrivă, se pare că întreprinderea a putut să finanțeze investiția din resurse proprii și recurgând la împrumuturi comerciale.

([10]) Cauza C-142/87 *Tubermeuse* [1990] Culegere p. I-959, la punctul 35.

([11]) A se vedea nota de subsol nr. 7.

([12]) A se vedea în acest sens cauza C 47/02, Vila Galé Cintra.

(34) Prin urmare, Comisia consideră că, pe baza informațiilor de mai sus, Portugalia nu a reușit să demonstreze că, fără ajutor, CORDEX nu ar fi realizat investiția respectivă în Brazilia și că ajutorul era necesar având în vedere riscurile pe care le implica proiectul său în Brazilia. Comisia observă că toate aceste activități întreprinse de CORDEX până în prezent fără a primi ajutor de stat par să dovedească faptul că ajutorul nu a fost necesar.

Impactul ajutorului pe piața comunitară

(35) În conformitate cu informațiile disponibile, există aproximativ 12 producători comunitari de sisal pe piața UE. Cinci dintre aceștia au sediul în Portugalia și sunt responsabili pentru aproximativ 81 % din producția UE ([13]). Toate aceste întreprinderi fabrică produse sintetice și frânghie și fir pe bază de sisal. Producția de fibre sintetice pare să fie activitatea principală pentru majoritatea întreprinderilor menționate. Este și cazul CORDEX (sisal reprezintă numai aproximativ 20 % din capacitatea sa). Sisalul și fibrele sintetice au un anumit grad de substituție pentru utilizările în agricultură.

(36) În 2003, segmentul de piață deținut de CORDEX pentru produsele de sisal în UE era de aproximativ 6,6 %. Cu toate acestea, în cazul în care sunt luate în considerare și produsele *Cordebras Lda*., segmentul de piață al CORDEX în UE se ridică la 17,7 % ([14]). Autoritățile portugheze au indicat în acest sens că aproximativ 47 % din exporturile *Cordebras* (aproximativ 2 210 tone în 2003) au fost direcționate către piața UE.

(37) Dat fiind procentajul semnificativ de sisal produs de către *Cordebras Lda*. și importat (prin intermediul CORDEX) în UE, concluzia Comisiei este că ajutorul pare să aibă un impact semnificativ asupra concurenței pe piața comunitară. În plus, se pare că ajutorul consolidează poziția generală a CORDEX în UE, fiind posibil să afecteze astfel segmentele de piață pe care operează CORDEX și concurenții săi. Această constatare este coroborată cu observațiile prezentate de concurenți, indicând denaturări grave ale concurenței create de ajutor pe piețele pentru frânghie și fir din sisal, precum și pentru fibre sintetice.

(38) Atunci când se evaluează compatibilitatea ajutorului, Comisia trebuie să evalueze cu atenție echilibrul dintre consecințele pozitive și negative ale măsurii în interiorul UE și să hotărască dacă consecințele sale benefice pentru Comunitate depășesc consecințele negative privind concurența și schimburile de pe piața comunitară. Pe baza informațiilor de mai sus, concluzia Comisiei este că nu există nicio dovadă care să sugereze că acordarea ajutorului pentru CORDEX în vederea investiției în Brazilia poate să sprijine îmbunătățirea concurenței la nivelul industriei europene respective. Ajutorul ar consolida probabil poziția beneficiarului, însă în detrimentul concurenților săi care nu primesc ajutor de stat. Astfel, nu este demonstrat faptul că ajutorul are efectele pozitive pentru Comunitate care ar consolida impactul negativ asupra concurenței și a schimburilor pe piața comunitară.

Concluzii

(39) Prin urmare, concluzia Comisiei este că nu există o dovadă privind necesitatea ajutorului pentru ca întreprinderea CORDEX să realizeze investiția respectivă în Brazilia. De asemenea, ajutorul poate să aibă un efect semnificativ de denaturare asupra concurenței pe piața comunitară. Astfel, concluzia Comisiei este că ajutorul de stat planificat pentru CORDEX în legătură cu investiția străină directă în Brazilia nu contribuie la dezvoltarea anumitor activități economice în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) fără să afecteze negativ condițiile de comercializare într-o măsură care să contravină interesului comun și, prin urmare, este incompatibil cu piața comună,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Stimulentul fiscal pentru impozit în valoare de 401 795 euro notificat, pe care Portugalia se pregătește să-l acorde CORDEX, Companhia Industrial Têxtil S.A., în scopul finanțării investiției străine directe în Brazilia este incompatibil cu piața comună deoarece nu îndeplinește criteriile stabilite la articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE.

Articolul 2

Prezenta decizie se adresează Portugaliei.

Adoptată la Bruxelles, 21 februarie 2007.

Pentru Comisie
Neelie KROES
Membru al Comisiei

([13]) Cifre pentru 2003.
([14]) Cifrele furnizate de Portugalia și bazate pe consumul aparent din UE-15 în 2003.